

Bestyrelsesmøde

Naturnationalpark Mols Bjerge

Referat

Mødenr.: 11
Dato: 4. december 2025, kl. 16.30-20.00
Sted: Jagtens Hus, Danmarks Jægerforbund, Molsvej 34, 8410 Rønde.
Deltagere: Bestyrelse + sekretariat

Anne Sophie Gamborg (formand)
Verner Damm, Spejderne
Joy Klein, Dansk Ornitologisk Forening
Erling Brejnegaard, Danmarks Cykle Union
Lasse Werling, Dansk Botanisk Forening
Helle Andersen, Repræsentanter for lodsejere med naboskel
Anita Søholm, Syddjurs Kommune
Lone Høst, Dansk Islandshesteforening
Bjarke Dehli, Mols i Udvikling
Thorkil Danielsen, Friluftsrådet
Henning Nielsen, Borgerforeningen Mols
Jørgen Ivar Brus Mikkelsen, Djursland Landboforening
Henning Madsen, Dansk Skovforening
Jane Line Toubro, Fri Natur
Karen Clausen, BUPL
Johanne Løvlund Nielsen, Danmarks Naturfredningsforening.
Sofie Secher Thomsen, Dansk Orienterings Forbund.
Cecilie Lohse Straarup Mielec, De Unge Biodiversitets-ambassadører.
Jonas Milvang Nørregaard, Danmarks Vilde Natur Djursland.
Birgitte Sidenius Bjerg Lamp, Nationalpark Mols Bjerge.
Linda Klindrup, Arbejdsgruppen for tilgængelig natur.

Sekretariat:

Uffe Strandby, Naturstyrelsen Kronjylland
Terese Scheller Sandvei, Naturstyrelsen Kronjylland
Lars Maagaard, Naturstyrelsen Kronjylland
Jakob Kristian Agerskov Dahl, Naturstyrelsen Kronjylland
Rikke Bruun Pedersen, Naturstyrelsen Kronjylland

Afbud:

Kell Sønnichsen, Danmarks Idrætsforbund.
Tenna Kit Vognsen, Brugerråd for Naturstyrelsen Kronjylland
Bjørn Ruben Pedersen, DGI.
Poul Arne Nielsen, Danmarks Jægerforbund
Niels Jørgen Petersen, Dansk Ride Forbund

Dagsorden.

Pkt.1

Velkomst og introduktion til mødet - ca. 15 min. (O*).

Pkt.2.

Mobilitetsanalyse - ca. 40 min. (O*).

Naturstyrelsen orienterer om mobilitetsanalysens udfald. Herunder mulige scenarier og proces med Syddjurs Kommune.

Pkt.3.

Faglige anbefalinger omkring sluser - ca. 60 min. (O*).

Naturstyrelsen har fået udarbejdet et notat der forholder sig muligheder og begrænsninger ved sluser. Naturstyrelsen præsenterer notatets indhold for bestyrelsen.

Pkt. 4.

Pause med sandwich - ca. 30 min.

Pkt. 5.

Nyerhvervede arealer - ca. 40 min. (O/D*).

Naturstyrelsen præsenterer nyerhvervede arealer.

Drøftelse med bestyrelsen omkring arealernes mulige anvendelse til shelters og p-pladser.

Pkt. 6.

Proces for godkendelse af projektbeskrivelse - ca. 20 min. (O*).

Pkt. 7.

Gensidig orientering - ca. 20 min. (O*).

Herunder mødekalender for 2026

Pkt. 8.

Evt. og kommende møde - ca. 5 min. (O*).

**) D-drøftelse, O-orientering, B-beslutning.*

Referat:

Pkt.1

Velkomst og introduktion til mødet - ca. 15 min. (O*).

Anne Sophie Gamborg bød velkommen.

Uffe Strandby bød velkommen og orienterede om, at mødet som oprindeligt planlagt ikke ville omhandle udkast til projektbeskrivelsen for naturnationalparken. Dette skyldes især arbejdet med at udarbejde mobilitetsanalysen. I stedet præsenteres og diskuteres mobilitetsanalyse, opmærksomhedspunkter vedr. sluser samt anvendelse af nyerehvervede og tilstødende arealer.

Pkt.2.

Mobilitetsanalyse - ca. 40 min. (O*).

Terese Sandvei præsenterede processen og resultaterne af mobilitetsanalysen og testkørsel med bus i november 2025

Oplægget eftersendes til bestyrelsen.

Bestyrelsen stillede spørgsmål til og diskuterede de kørselsmuligheder der blev præsenteret i analysen.

Spørgsmål og kommentarer til oplægget:

Jørgen Ivar Brus Mikkelsen: Har byrådets beslutninger haft betydning for NST arbejde efterfølgende?

Terese Sandvei: Vi arbejder med at undgå at lukke kommunale veje, men vi ønsker at ensrette dem.

Jørgen Ivar Brus Mikkelsen: Foreslår at hans notat "sigtepunkter" (fremsendt til Naturstyrelsen) medtages i Naturstyrelsens forslag.

Anita Søholm: Det er vigtigt, at personer med funktionsnedsættelse fortsat kan køre ind i Mols Bjerger.

Verner Damm: Uændret trafik struktur vil ikke give ret mange konflikter. Ensretning kan give uklarhed om at finde vej. Bustrafik er udfordret af de eksisterende fysiske forhold. Verner Damm foreslår, at der ikke ændres i trafikforholdene.

Lasse Werling og Johanne Løvlund bemærkede at en ensrettet "safarikørsel" bør undgås.

Jane Toubro ønsker, at der indtænkes gode forhold og hensynsforhold for cyklister.

Lone Høst mener, at en ensretning af trafikken kan give mere kørsel og støtter sig til Jørgen Ivar Brus Mikkelsens forslag.

Uffe Strandby forklarede, at tiltagene i forhold til sammenlægninger af folde har udgangspunkt i at skabe mere biodiversitet og forbedre forholdene for dyrevelfærd (særligt ift. forholdene omkring læ, ly og passende tørt leje).

Linda Klindrup gav udtryk for, at mobilitetsanalysen udelukkende er igangsat på baggrund af at Naturstyrelsen ønsker at lukke vejen fra Mols Bjerger Vej til Trehøje. At der ifølge hende ingen trafikmæssige udfordringer vil være såfremt den vej fortsat holdes åben.

Linda Klindrup påpegede også at den vejstrækning netop kunne være anledning til at lave forsøg med de løsninger som Landsbygruppen netop har forslået.

Linda Klindrup påpegede i øvrigt at hun anser det for værende et "billigt" trick at bruge bedre dyrevelfærd som undskyldning for at lukke vejen.

Bestyrelsen diskuterede processen for at træffe beslutninger vedr. trafikændringer. Herunder den dialog der skal tages i samarbejde med Syddjurs Kommune.

Anita Søholm bemærkede, at det er nødvendigt at beredskabets behov og muligheder for redningskørsel bliver afklaret.

Lasse Werling mente, at det er vigtigt at formulere en forvaltningsplan, der kan indeholde muligheder for ændringer.

Jonas Milvang Nørregård forklarede, at nudging af trafikken er en mulighed, men det kan give mange tillægsopgaver.

Helle Nielsen mente, at en ensretning af vejene kan give problemer for enkelte lodsejere.

Processen og tidshorisonten for at etablere Naturnationalpark Mols Bjerger frem til indvielse blev præsenteret.

Opsamling.

En væsentlig andel af bestyrelsen giver udtryk for, at nudging af trafikanterne (med fokus på turister) kan være et tilstrækkeligt greb til at håndtere trafikudfordringerne. Det bemærkes fra flere i bestyrelsen at trafikudfordringerne opleves i begrænsede perioder i forbindelse med jul, nytår, påske, sommerferie mm.

Der afventes en tilbagemelding på dialogen vedrørende trafik med Syddjurs Kommune.

Bestyrelsen kan give tilbagemeldinger til Naturstyrelsen vedr. ideer og forslag angående trafik i naturnationalparken.

Pkt.3.

Faglige anbefalinger omkring sluser - ca. 60 min. (O*).

Naturstyrelsen er ved at udarbejde et notat, der forholder sig til muligheder og begrænsninger ved sluser i naturnationalparkerne. Dette bliver baseret på erfaringer fra forskere og praktikere både nationalt og fra andre europæiske lande. Arbejdet med dette notat er ikke færdigt og notat vil bl.a. blive præsenteret for den videnskabelige arbejdsgruppe med henblik på at indhente deres kommentarer og erfaringer.

Naturstyrelsen vil præsentere notatets indhold for bestyrelsen, når det ligger i en endelig version.

Jane Toubro foreslår, at notatet også forelægges den nationale interessentgruppe med henblik på at indhente deres kommentarer på samme måde som den videnskabelige gruppe. Uffe Strandby forklarede, at dette budskab gives videre til Naturstyrelsens hovedkontor.

Uffe Strandby indledte med, at der i bestyrelsen er en stor interesse for sluser. I de tidligere drøftelser har der fra nogen i bestyrelsens har givet udtryk for, at sluser er vigtige ift. at kunne færdes i området

uden, eller i begrænset omfang, at komme ind til dyrene. Andre i bestyrelsen fortæller, at sluser kan være medvirkende til at skabe større tryghed. Andre gav udtryk for, at sluser begrænser den frie fladefærdsel eller kan hindre dyrenes muligheder for at færdes over hele arealet. Andre pointerede, at sluser kan virke begrænsende ift. at opleve ”den vilde natur” i området.

Uffe Strandby pointerede, at der ikke findes længerevarende studier, der ser på effekten af sluser ift. friluftsliv, dyrevelfærd og biodiversitet. Men det er Naturstyrelsens opfattelse, at der er en række opmærksomhedspunkter, som indikerer, at brugen af sluser kan påvirke dyrenes adfærd, dyrevelfærd, friluftsliv og biodiversitet. Uffe Strandby gennemgik disse opmærksomhedspunkter.

Det er altså ikke et enkelt af disse hensyn, der alene er afgørende, men det derimod flere forskellige hensyn som samlet gør, at Naturstyrelsen ud fra et forsigtighedshensyn er tilbageholdende med at bruge sluser.

Det er beskrevet i bemærkninger til lovforslag for lov om naturnationalparker (L 229), at de skal etableres som store sammenhængende arealer, hvor dyrene har adgang til hele området, og det er eksplicit nævnt at veje som udgangspunkt ikke skal frahegnes.

Den videnskabelige arbejdsgruppe er sammensat af en bred gruppe af fagpersoner der kan give en videnskabelig vurdering af faglige spørgsmål.

Verner Damm bemærkede, at der findes sluser på Helgenæs, og spurgte ind til, om der er erfaringer angående konflikter derfra?
Naturstyrelsen svarede at man ikke har observeret konflikter derfra.

Linda Klindrup påpegede, at hun ikke har kendskab til problemer ved de etablerede sluser i Mols Bjerger.

Linda Klindrup mente, at der er et stort erfaringsgrundlag i Mols Bjerger inden for emnet og foreslår, at inddrage den erfaring der er – Linda peger bl.a. på de 3 medlemmer af bestyrelsen som allerede har mange års erfaring med naturpleje netop i Mols Bjerger.

Linda Klindrup kunne ikke genkende, at der er slid eller ændringer i adfærd i de eksisterende arealer, hvor der er etableret sluser i Mols Bjerger. Linda mente, at der er et stort erfaringsgrundlag i Mols Bjerger inden for emnet og foreslog, at der laves forsøg med sluser i Mols Bjerger. Uffe Strandby forklarede, at ved mindre passager kan dyrene give et for stort slid på sårbare naturtyper.

Jørn Ivar Brus Mikkelsen var enig i, at der kan være en række positive biodiversitets fordele ved store hegninger. Jørn Ivar Brus Mikkelsen ville gerne se faglige argumenter for at græsningseffekten ændres i forbindelse med sluser, og at det at det skulle have en påvirkning af biodiversiteten. Jørn Ivar Brus Mikkelsen ville gerne have præciseret hvor der står, at sluser skal undgås fra den lovgivningsmæssige tekst. Og spurgte ind til om dyr i det hele taget må færdes på vejene?
Svar: Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget [se bemærkninger til lovforslag side 15 nederst] at veje og stier som udgangspunkt ikke skal frahegnes. Ift. reglerne i Færdselsloven (§ 88) er der lavet en undtagelsesbestemmelse, således at den generelle regel om, at ingen må lade heste og kreaturer m.v. færdes på vej, ikke gælder for vejstrækninger i en naturnationalpark.

Lasse Werling bemærkede, at store selvforvaltende naturarealer er nødvendige for at skabe en bedre biodiversitet i Danmark og en forudsætning i naturnationalparkerne. Derfor bør der ikke etableres sluser i Naturnationalpark Mols Bjerger.

Linda Klindrup stillede spørgsmål ved om Naturnationalpark Mols Bjerger er selvforvaltende natur, når der indtænkes beredskabsplaner, sluser, indre hegn og afgræsning med geder mv.

Lone høst havde den opfattelse at heste ikke er territoriale og derfor ikke vil holde andre heste væk fra et bestemt område

Pkt. 4.

Pause med sandwich - ca. 30 min.

Pkt. 5.

Nyerhvervede arealer - ca. 40 min. (O/D*).

Terese Sandvei præsenterede Naturstyrelsens nyerhvervede arealer.

Ligeledes blev ideer til shelterspladser præsenteret.

Bestyrelsen opfordres til at sende input til brug af arealerne til Naturstyrelsen.

Pkt. 6.

Proces for godkendelse af projektbeskrivelse - ca. 20 min. (O*).

Terese Sandvei præsenterede processen og tidsplanen for godkendelse af projektbeskrivelse.

Oplægget eftersendes til bestyrelsen.

Det forventes at der afholdes 2-3 bestyrelsesmøder i foråret.

Pkt. 7.

Gensidig orientering - ca. 20 min. (O*).

- Bestyrelsesmøderne i foråret 2026 forventes at blive afholdt i uge 10 og 16. Alternativ i uge 12 og 18. Naturstyrelsen udsender snarest datoerne herfor til bestyrelsen.
- Uffe Strandby opfordrede til, at der ved henvendelse fra pressen til bestyrelsens medlemmer også blev taget kontakt til Naturstyrelsen, således at flere parter får mulighed for at bidrage.
- Naturstyrelsen igangsætter i løbet af 2026 en forundersøgelse af en mulig naturgenopretning af Kolindsund. Nordea-fonden, Novo Nordisk Fonden og Den Danske Naturfond støtter forundersøgelsen.
[Naturgenopretning: Forundersøgelse af Kolindsund sættes nu i gang - Naturstyrelsen](#)
- Der er ankommet otte Exmoor-ponyer til Naturstyrelsens arealer i Mols Bjerger. Naturstyrelsen har brug for græssende dyr, herunder heste, til flere naturprojekter og i de

kommende naturnationalparker. I den første periode går de på foldene omkring stalden ved Strandkær.

- [Heste flytter til Mols Bjerger for at styrke naturplejen - Naturstyrelsen](#)

Lasse Werling orienterede om forskningsprojektet Grazing4Diversity, der omhandler helårsgræsningens effekt på biodiversitet. København Universitet udfører det og de forløbelige resultater peger på en positiv effekt på biodiversiteten. Medlemmer af bestyrelsen har været inviteret til et online foredrag af Lasse Gotlieb, KU på foranledning af Dansk Botanisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening. Projektet kan følges her: [Grazing4Diversity – Københavns Universitet](#)

- Københavns Universitet har udarbejdet en befolkningsundersøgelse om danskernes holdninger til NNP'er. [Vilde dyr splitter danskerne – men de fleste siger 'ja tak' til kronhjorte og hegn – Københavns Universitet](#)

Hovedbudskaberne i denne er følgende:

- Ny undersøgelse fra Københavns Universitet med 2900 danskere viser stor opbakning til vilde dyr i skoven.
- Kronhjorte og bison scorer højest, mens får og kvæg er mindst populære.
- 11 % ønsker slet ikke at besøge skove med store græssere og hegn.
- Adgangsveje og hundetilladelse er afgørende for tilfredsheden.
- Resultaterne kan bruges til at designe mere inkluderende naturnationalparker

- Udviklingstræk i danskernes naturbesøg og friluftsliv de seneste 30 år [Danskernes naturbesøg rapport 2025 web.pdf](#)-. Det er den publikation, som Jonas Legarth refererede til, da han holdt oplæg for bestyrelsen

- Presseklip hvor der har været omtale af NNP MB siden sidste møde. Presseklippene findes her:

TV2ØJ:

8. november

[Lone har redet der i 40 år: Nu bliver vejen lukket | TV2 Østjylland](#)

Din Avis Syddjurs:

9. oktober:

[Naturstyrelsen tramper på lokal kultur med vejlukninger i Mols Bjerger - Din Avis](#)

21. oktober.

[Kære Jørgen Ivar og Venstre - dejligt, at vi er enige - Din Avis](#)

6. november:

[Landmand og politiker afviser habilitetsproblemer i naturnationalpark-debat - Din Avis](#)

15. november:

[Mols Bjerger: Fra eventyr til indhegnet landskab - Din Avis](#)

30. november:

<https://dinavis.dk/samfund/ECE18794000/landsbygruppen-naturstyrelsen-underminerer-demokratisk-proces-og-opfoerer-sig-vor-tids-herremaend-socialdemokrater-enig/>

Pkt. 8.

Evt. og kommende møde - ca. 5 min. (O*).

Jane Toubro spurgte ind til hvad de ”røde skel markeringspæle” der for nylig var opsat flere steder i Mols Bjerger langs vejene betød? Verner Dam forklarede, at de var opsat for at markere kabler i jorden.

Næste bestyrelsesmøde afholdes den 3. marts eller alternativt den 17. marts.

Efterfølgende bestyrelsesmøde afholdes den 1. april eller alternativt den 15. april.